

İran'ın İsrail Saldırısına Bir Bakış

“O halde savaş, düşmanı irademizi kabule zorlamak için bir kuvvet kullanma eylemidir.”¹

Carl von Clausewitz

İran, günlerdir söylenen saldırısını 14 Nisan itibarıyla gerçekleştirdi. Basında yer aldığına göre iki yüze yakın insansız hava aracı, yüzden fazla balistik füze ve otuz civarında seyir füzesi ile yapılan saldırı, İsrail ve Ürdün'deki hava savunma sistemleri tarafından etkisiz hale getirildi.

Elbette, İsrail kamuoyu, bu saldırıdan endişelenmiş ve ciddi bir biçimde korkmuştur. Zaten Tel Aviv ve birçok şehirde halkın sığınaklara koşması ve bu süreçte yaşananlar, bu durumu gösteriyor. Kaldı ki, istediği kadar başarısız olsun, siviller açısından her türlü saldırı korkutucudur.

Peki, beş İranlı generalin öldürüldüğü Şam'daki elçilik saldırısına, yüzlerce insansız hava aracı ve füzeyle yapılan ancak İsraili bir bedevi çoban çocuğun yaralanması dışında başarısız olan bir saldırıyla karşılık vermek ilginç değil midir?

Eğer bu saldırı, savaş prensiplerinden “baskın prensibine”² uygun bir biçimde, doğru hedeflere, nokta atışla gerçekleştirilseydi, elbette çok başarılı olabilirdi. Öyle ki hem Gazze'de İsrail'i geri adım atmaya zorlayabilir hem de İsrail'in gerçek bir barışa yönelmesine neden olabilirdi. Ancak günlerdir, “şöyle vuracağız, böyle vuracağız”, “şöyle yıkacağız, böyle yıkacağız” şekline döndü ki baskının b'sini geçtim, savaş stratejilerinin hiçbirleriyle ilgisi olmadığı gibi en küçük bir ciddiyet bile bulunmuyor. Oysa savaş, çok ciddi bir süreçtir.

Tekrar konuya gelirsek, ortada var olan, öldürülen beş İranlı generale karşılık, yüzlerce füze ve insansız hava aracının yer aldığı, sonucunda ise bir İsraili bedevi çocuğun yaralandığı bir saldırı... Bu kadar... Elbette, saldırının büyük bir savaşa dönüşmeden, bu şekilde bitmesi coğrafyamız açısından daha iyi. Ama savaşın mantığı açısından bakarsak, ortada ciddi bir mantıksızlığın olduğunu da görmemiz gerekiyor. Elbette, hem İran hem İsrail, birçok konuda mantık ve akıl sınırlarının çok gerisinde hareket edebiliyor. Ancak dediğim gibi savaş, çok ciddi bir süreç ve insan ister istemez mantık arıyor.

Savaş stratejisinin en önemli isimlerinden biri olan Carl von Clausewitz,³ “*Fiziksel kuvvetin bütün kapsamıyla kullanılması, hiçbir zaman aklın da beraber kullanılmasına engel olmadığından bu fiziksel kuvveti acımadan, kan dökmekten çekinmeden kullanan taraf -düşman da aynı şeyi yapmazsa- üstünlük sağlar*” demektedir.

Buna göre bakacak olursak, İran'ın bu saldırıda kullanılan silahların çokluğu ile verdiği zararın zayıflığının tutarlı olduğu söylenebilir mi? Yani İran'ın sergilediği fiziksel kuvvetin bir yıkım yarattığından söz edilebilir mi? Elbette hayır. Bu durumda İran, bu adımı niye attı?

Elindeki insansız hava araçlarının ve füzelerinin zayıflıklarını ortaya koydular. Aynı şekilde ABD ve İsrail hava savunma sistemlerinin de gücünün ortaya konmasını sağladılar. Öyle ki İran, bu konuda elini olduğu gibi ABD ve İsrail'e açmış oldu. Artık ABD ve İsrail, İran füze ve insansız hava araçları konusunda her türlü bilgiye sahip. Elbette, daha önce de biliyordu. Ama artık, uygulamalı olarak öğrenmiş oldular. ABD ve İsrail hava savunma sistemlerinin İran'ın her türlü saldırısını engelleyebileceği görüldü. Adeta bu İran saldırısı, ABD ve İsrail açısından hava savunma sistemlerinin test edildiği bir tatbikata dönüştü.

1 Von Clausewitz, Carl (çev. Çeliker, H. Fahri), Savaş Üzerine, s.29, 1. Basım, Temmuz 2018, İstanbul

2 Aksoy, Mete, Savaşçının Dokuz İlkesi, Historia Yayınevi, 1. Basım, 2017, İstanbul

3 von Clausewitz, Carl, s.30

Dolayısıyla artık, bütün hamle gücü İsrail'in elindedir. Yani İsrail, düşmanın yapabileceği her şeyi gören bir ülke olarak inisiyatifi ele geçirdi. Bu yüzden de İsrail'in verebileceği zarar, tamamen İsrail yönetimi ve komuta kademesinin düşüncesine ve insafına kalmış durumda. Burada yine Clausewitz'in "acımadan, kan dökmekten çekinmeden" kuvvet uygulayanın üstünlük sağlayacağı noktasına geliyoruz, maalesef...

Elbette, İsrail'in Gazze'de yaptığı gibi yıkıcı bir saldırıya geçmesi çok zor. Hem şartlar uygun değil hem de gücü yok. Ama İran'ın nükleer tesislerini vurmak isteyecektir. Bunun olup olmayacağını ise zaman gösterecek.

Peki, bunun Gazze'ye yansımaları nasıl olacak? İsrail politikalarını bilen herkes, İsrail'in ABD ve Batılı ülkelere karşı, İran'a yönelik bir hamle noktasında Gazze'yi masaya getireceğini tahmin edebilir. Bu noktada İran'a karşı bir saldırı yapmamak için Gazze konusunda ne isteyecekler? Bunu bize zaman gösterecek... Görünen o ki, Gazze'deki yıkım ve dökülen kan çok daha fazla olacaktır. Belki Gazze açısından Ekim 2023 saldırılarından sonra başka bir dönüm noktası olacaktır.

* * *

Bu arada Hizbullah'ın hâlâ irili ufaklı roket saldırılarının ötesinde bir saldırıda bulunmamasının da üzerinde durmak ve düşünmek gerekiyor. Elbette Lübnan'ın işgaline yol açacak bir savaş ilanına girişmelerini beklemek hata olur. Ama tamamen İran güdümünde olan bir örgütün ciddi anlamda harekete geçmemesi de ilginç. Üstelik Ekim 2023'ten beri iki yüze yakın Hizbullah mensubu, otuz civarında da Lübnanlı sivil ölmüşken, İsrail'in askerî kaybı on civarındayken, İran'ın böylesine büyük çaplı bir saldırıya geçtiği anda Hizbullah'ın sadece roket ateşlemekle yetinmesi ilginç bir durum oluşturuyor. Böyle bir ortamda Hizbullah'ın dikkatli hareket etmesinin ancak Lübnan'ın şartları ve İran'ın askerî gücüyle ilgili olduğunu düşünüyorum.

Bununla birlikte İran'ın tarafı olduğu diğer çatışmaların üzerinde durmak gerekiyor. Bilindiği üzere geçtiğimiz aylarda Pakistan ile yaşanan ve iki tarafın birbirinin topraklarını füzelerle vurduğu gerilimde İran güçleri, iki Pakistanlı çocuğu öldürürken Pakistan'ın verdiği karşılıkta da dokuz kişi hayatını kaybetmişti. İran'a karşı Pakistan, müteakibliyet noktasından hareket etmiş ve aynı şekilde karşılık vermişti.

Yine 2021 ve 2023 yıllarında İran, Afganistan güçleriyle de (Taliban) sınır çatışmaları yaşamıştı. Mayıs 2023'te yaşanan çatışmada da bir Afganistanlı ölürken iki İran askeri ölmüştü. Irak'ta yaşananlar ise ortada. Irak'taki İran yanlısı güçlerle ABD güçleri arasında sık sık çatışmalar yaşanıyor. Hatta bilindiği üzere zaman zaman Türk üslerine bile saldırabiliyorlar.

İran'ın neredeyse bütün komşularıyla sorunları var. Azerbaycan'ı sık sık tehdit ediyorlar. Afganistan, Irak ve Pakistan ile sorunlar yaşıyorlar. Bu noktada yine Fikirtepe Medya üzerinden "[Coğrafya ve Tarih Açısından İran Yayılmacılığı](#)" başlıklı yazım okunabilir. Dolayısıyla İran'ın Şii hilali ve Pan-İranist merkezli politikalarının bu noktada etkili olduğunu görmemiz gerekiyor. İran'ın attığı adım görüldü. Zayıflıkları görüldü. İsrail'in kendisini nasıl koruduğu, sahip olduğu teknoloji görüldü. Bu noktada sormamız gereken soru işte bu.

Bir söz vardır: Attığın taş, ürküttüğün kurbağaya değsin... İran taş atmayı geçtik, mermi yağdırdı ve ortada kendisi açısından bir olumlu sonuç yok. Peki, o zaman bu adım niye atıldı?

Bunu bize zaman gösterecek. Bu arada Ortadođu'da yaşanan bu tür savaş oyunlarının ABD'nin dikkatini Çin ve Pasifik yerine, tekrar Ortadođu'ya çektiğini görmek gerek. Bu arada Çin'in ne gibi hamleler yapacağını, atacağı adımları da soğukkanlı bir biçimde izlemek gerekiyor.

Umalım ki bu süreç, olabildiğince az kan akıtılarak kapansın...

Kutlu Altay Kocaova, "İran'ın İsrail Saldırısına Bir Bakış"

<https://www.fikirtepediya.com/dis-politika/iranin-israil-saldirisina-bir-bakis/> (Yayın Tarihi: 16 Nisan 2024).